Пролетареф ѣашу wəлата, ӣəкѣн!

РЙА ТӢЗӢ

ОРГАНА КМ ПК ӘРМӘНИСТАНЕ
„Ռ-ՅԻ ԹԱԶԱ" ՕՐԳԱՆ ՀԿԿ ԿԵՆՏԿՈՄ
„РЙА ТАЗА" ОРГАН ЦК КП АРМЕНИИ

№ 24 (1044) | Лəд, 22 марте сала 1959-а | Цимэт 20 капек

Пленума Коммəрк'əзиа ПК Әрмəнистане

18—19-е марте бу пленума Коммəрк'əзиа ПК Әрмəнистане ӣа кə ə'нə'нə кəр пəрса «Дəрӣəqə ӣəле т'əшкилотəд чекьрье у мəщалəд вьр нада дӣна пещдаьрьна индустриа чекьрье республикаедə».

Дəрӣəqə ве пьрседа пленумедə бь даклад пещда ӣат сəдрə Совə-та Министред РСС Әрмəнистане нəв. **А. Е. К'очинян.**

Пой докладəр'а щəфрда 26 марьва хəбрдин.

Пленумедə бь к'елма мəзи пещда ӣат к'əбатə Коммəрк'əзиа ПК Әрмəнистанеди пешьн нəв. **С. Товмасян.**

Дəрӣəqə пьрса ə'нə'нəкьрьда пленуме сьрар дəбулькьр.

Бона республикаеда зедəкьрьна дəранина гошт

Хəбатчиед малəбуна ӣəндиӣейə Әрмəнистана Советие фьраред кəр'ьл'а ПКТС XXI дəрӣəqа плана ӣ'əвтсалиедə бь дьл у шьбуноқə мəзьи дəбулькьр Ӣəнна ман фьрарда дьбиньн, wəки нава ӣ'əвтсалиеда Wотəне мə ве гəлəки пещда ӣəр'ə у дьна сəр бо, ӣ'əле хəбатчəрайи материале у культурие ве дьна хwəна бə.

Бона миасəркьрьна сьраред фьр'ьл'ейə т'ариқи колхозəн, механизатор у ӣ'ешюзанед колхоза, хəбатчиед совхоз у стансиед т'ə-зокьрье-техникие машала дьзфриньн, wəки салед ӣ'əвтсалиеда республикаеда дəранина ӣасəлə та малəбуна ӣ'ендине бь чапəтə мəзьи зедə бькьн.

Фьр'ьл'а ПКТС XXI у фьр'ьл'а ПКӢ XX сьраред хwəйə бə булькьрда данə ӣ'əвше, wəки ӣ'əвтсалиеда пьрса сəрə дь дəранина ӣ'əйwанəтхwəйкьрьнедə əw пьрса зедəкьрьна дəранина гошт шьар, ӣьрие у ӣенайə. Бе дəранина да хəбатчиед малəбуна ӣəндиӣейə республика мə сала пан ӣəнищьна əн'ена дастанна.

Сала 1958-а дəранина гошт колхоз у совхозед республикаеда ӣьмбэри сала 1957-а бь 16,5 сə-л'əра зедə бу. Əвə ӣəка дьда к'ə-ӣие, wəки пещданиед ӣ'əвтсалиеда ӣие зедəкьрьна дəранина гошт дьчарəн жь wə'дə зутьр у зедə бьна əндəндьие. Ӣ'əйwанəтхwəйкьред ӣəн'ийə Шаӣумйане бь фьраред фьр'ьл'е рəн'дарбэйи борщ ӣьлдəнə сəр хwə, wəки сала 1959-а дəранина гошт ӣəн'ӣеда ӣьмбэри сала пар алие ӣ'əму категориада нəр у ниҳие, ле колхоз у совхозед ӣəн'ӣеда дь щəра зедə бьна. Колхозед ӣəн'ийə Ӣиеваие ӣьли данə, wəки сала 1962-а дəранина гошт бь 2,4 щəра зедə бьна. Борщдариед ви щуф'əйи бса жи колхоз у совхозед ӣəн'ӣед республикаейə майни жи ӣ'ьлдəнə сəр хwə.

Шеwрдарийа пешнанед малəбуна ӣəндиӣейə республике жь нава т'əмамийа хəбатчиед ӣəндиӣьли да, wəки плана ӣ'əвтсалие йа дəранина гошт дь сала бари wə'дə к'əвшькьри-сала 1963-а бьфдиньн.

Бона бь сəрфийаи əндəндьна пещданиед плана ӣ'əвтсалие йа зедəкьрьна дəранина гошт республикаеда у бь рəспини əндəндьна борщдариед хwəйə сосиалистие ӣ'əйwанəтхwəйкьред республике гəрəке ӣ'əму мəщалəд у резервед хwəйə зедəкьрьна дəранина гошт колхоз у совхозəда бьдну хəбате.

Колхоз у совхозда резервед зедəкьрьна дəранина гошт ӣ'əсəб дьбəн хəнирхwəйкьрьн у тəйрə-хwəйкьрьн.

Гəлəк колхозед республикаеда зедəкьрьна дəранина гоште хьнирда ӣьнштьна дастанинед пеш. Колхоза ӣəндиӣ Кучнаеда ль ӣəн'ийə Апаранə ӣəндариӣə мəзьи дьдиньə сəр хьнирхwəйкьрьне. Сала 1958-а ве колхозеда жь хьнирхwəйкьрьна мар 18 ч'əжьк ӣатьне стəндьие, ле хьнирхwəйкьрьне бь колхозейи пеш А. Асəйан жь хьнирхwəйə мар 20 ч'əжьк стəнд. Сала 1959-а ӣьмбэри сала 1958-а дəранина гоште хьнир колхозеда ве 4 щəра зедəбə.

Республикада ӣана колхозəн, wəки бəр ӣəр 100 ӣектаред хwəлина гошт гəлəки ӣьндьк дастинə. Колхоза ӣəндиӣ ӣ'əко жь ӣ'ийə Ӣалине бəр ӣəр 100 ӣектаред хwəлиеда ӣəр т'əне 3-л'əсəтинед гошт стəндийə, колхоза ӣəндиӣ Сорике 12 сəнтнер, колхоза ӣəндиӣ Ӣəн'ӣəр'ие ль ӣəн'ийə Апаранə 13,7 ӣəнтнер. Сорwерт-ӣед ваи колхоза у т'əшкилотед ӣартийейə ə'ийлəни гəрəке вьр ӣада пьрсед ӣ'əйwанəтхwəйкьрьнеда дьна ӣьнд мьжул бьн, хəбатчиед фермед ӣ'əйwанəтда кадред щə'ӣрда к'əвшькьри, нава wəнда ӣəна сосиалистие бьлəнə фьрьнкьрьне у бəр ӣəр 100 ӣектаред хwəлиеда дьна зə'ф гошт бьстини.

Бона колхоз у совхозед республикаеда бь чапокə мəзьи зедəкьрьна дəранина гошт у бь рəспини əндəндьна плана ӣ'əвтсалие йа зедəкьрьна дəранина гошт бəр ə'ийлəни гəрəке базə добьлейə мə'к'əм бе сазкьрьне. Гəрəке бона силосе чандьнйа кукуруз зедə бьна.

Резервəкə зедəкьрьна дəранина гоштə фəрə бса жи ӣ'əсəб дьбə ӣ'əйwанəте вьр'ьн. Готи гəндариӣə мəзьи дьйəна сəр хwəйкьрьна ӣ'ийə, сəр ӣ'əнкьрьна ӣ'əйwанəт чə wəхте ч'ера ӣавие у бса жи ьльстане.

Ӣ'əйwанəтхwəйкьред Әрмəнистана Советие бь фьраред фьр'ьл'а ӣартие рəн'дарбэйи, бь сəрфийа ӣ'ешюзанед ӣартие, ве чь ьл'э жь достеване бьна у плана ӣ'əвтсалие йа зедəкьрьна дəранина гошт жь wə'дə зутьр у зедə бьндьиньн.

Әме жь wə'дə зутьр плана ӣ'əвтсалие бьчəдиньн

★ ★

Ӣ'əвтсалие нава шəш салада бьчəдиньн

18-е марте колектива завода Ереванейə «Ӣидройаг'ордəк» про дукциа бь ӣ'əсəбə зедə əндəндьна плана сəмəйийа пешьн да. Сала ӣ'əвтсалиейə пешьн ӣ'алəд заводе бь ачьхиед хəбатева достеньрьн. Плана сəмəйийа пешьн жь wə'дə 15 рожа зутьр ӣатийа əндəндьне. Ӣьна заводеда тə шеwрдəшк, бригадəн, йане ӣ'алəк т'əйо, wəки плана хwə ӣəндиньн. Бригадə сьсəр Карə Ӣайрапетян, ӣокар Пагрев Испийан, Алик Ибрāйимов у Рафик Асрйанед кə шəр'к'арие дьхьн бона ӣаве бригада хəбата комчистие, плана ӣəр мəӣəке бь 150—300 сəлəфа дьвəндиньн. Wəна бəрщдариə ьнднə плана салоwəхте нава ӣ'əвтсалиеда бьсəндиньн.

Газийа wə'ənйəзие йа колективед чəнд достечанед Ереванейə сəнайе дəрӣəqа ве йəкеда, wəки плана ӣ'əвтсалие жь wə'дə зутьр бьсəндиньн, заводеда бь дьл у ганə ӣатə əбулькьрьне.

—Плана ӣ'əвтсалие əме нава ӣəшə салада бьсəндиньн,—əwа фьрьнкə колектива заводе. Борщдариед т'ə́ӣə ӣьлдəйида ӣатийа готие, wəки əwана дьхəзьи пещданина салоwəхте жь wə'дə зутьр бьсəндиньн у бьнае дə милионманатə жь плане дəр продукциае бьдьн. Ьмбэри плане дəранинтийа хəбате бь дəй солефə бьдьлдьн. Пəлəд заводе wə'ə тə'əвайи сəс дьдьн мəйа майе вечькьрьна ӣə'ьлəндьне к'ötəкьн у нини ӣ'ьлəндьна щур'е чьчьлəйи т'ə́зə бьн.

Нава ӣ'əвтсалиеда дь щəра зə'ф'ьр wə зедəбə дəранине продукциае у продукциа 14 щур'а ве бе дəранине.

Борщдариед wə'ənйəзиейə т'ə́зə

Чəндкə пещда колхозване колхоза ӣəндиӣ Пампа Кəрманда ль ӣəн'ийə Апаранə шьвата хwəйə т'əмəрийə материалед фьр'ьл'а ПКТС 21-е ə'нə'нəкьрьн. Əwана ьнна мəрьжи бəгамийа хwə дə ӣə əсьред фьр'ьл'ейə т'ариқи дəрӣəqа рəрəмед контрол ед пещдаьрьне малəбуна щьмаз'ийейə ТРСС бона салед 1959—1965-а.

Əу докладчиг'а бригаде дəштбешькьрьне Э'ртəс Ӣ'əмəд гот: — Əвə щəра пешьн щинə, кə щьмаз'а совете жь ӣ'əму ӣит'ьнəмəд чатьн бь сəрфийаи дəрӣəдьне мə гəмəн ӣəрə, wəки əме ве щəне жи бь ал'т'ьндəрə ме сьраре бона хwешбəхтийа хwə бəрдьньн. Əз чаwə бригадəр сə дьдьм, wəки бь бəвəд бригада хwə'а т'əйəйи пещданиед плана ӣ'əвтсалие жь wə'дə зутьр бьфдиньн. Ьмə сəба ве йəке жи

Шьвьда: ль сəр сəрдə Т'амайан (Ереван) чекьрьна əвайе жинрие нəзики хьлазбунейə.

Фото йа **Р. Гйулцанйан.**

Плана ӣ'əвтсалие нава пенц у нив салада

Колектива завода Кировеаненйə к'ərинч'а 18-е марте жь wə'дə зутьр плана сəмəйийа пешьн да-данд.

К'ərинч'кьрьна газийа колективед завода дəгəбчиньнейə наве Дзержински у достечанед Ереванейə мəйни ə'нə'нəкьрьн у борщдариə ьнднə плана исальнə дəранине жь wə'дə 1,5 мə'ə зу бьфдиньн, ле пещданина ӣ'əвтсалие нава 5,5 салада. Дəранинтийа хəбате сала 1959-а ӣьмбэри плане бь 20 сəлəфа бьлəндьне, хwəнəмитийа продукциае бь 15 сəлəфа ьмэри, исал се щур'е продукциейи т'ə́зə бьлəн, ле жь сала 1960 и дорбэ дəранина миссайи бəн йа конструкциед ӣ'əсьн-бетонийейə борəвькьрьне.

ОБНИАТЕД ОФР'ЬЛ'А ПКТС XXI ПРОПАГАНДА ДЬКЬН

Нə'нийа Сисианедə 500 зедəтар санатор колхоз у достечаналда дəрӣəqа сьраред фьр'ьл'а ПКТС XXI-да əвса дəрбəз дькьн.

Сайа лектored п'ара Сисианейə ьнвалтийа бəлакьрьна занəбунед сайсəстие у бьлие у актива пар-тиае у советие дəрӣəqа əбнатед фьр'ьл'а бона хəбатчиед нə-н'ие ӣ'ьлəн незики 150 лексиа ӣатийа хwəндьне.

(АТӢ).

Мәрьвед а'ӏара нава мәда гәрәке т'ӧнәбын

★★

Борщдарийа мә гьшканә

Хәбатк'ared нән'ийа Аштаракә бь шебунәкә мәзын қәбулкьрьн фәрара Коммӧрк'әзна ПКТС у Совета Министред ТРСС «Дӧрҩәса т'әнбуна хәбатк'ара нава хwәйкьрьна қәйдәсануне мәхлуқәтие молетда». Һәр дәра хәбатк'ар у шагьрт әр'нме ве өрарә мәшалаҩ'ааз дьхьи, дружинаед контол саз дьхьи бона хwәйкьрьна қәйдәсануне мәхлуқәтие.

Агитаторкта ґӧнде Өөтәнда, гава агитатор, директоре мәк'тәбе Бречик Баг'дасарйан өө өрарә хwәнд. Миасакан Аветисйане колхозеан гот:

— Совета Министра у Коммӧрк'әзна ПКТС-раст у ва'дәрда бьлынд дьхьи өрса хwәйкьрьна қәйдәсануне мәхлуқәтие. Шӧхӧлс мә колхозына ани мәзын. Лазымә әйанкьн у шозакьн т'әр'бандчнед қәйдәсануне мәхлуқәтие. Ґӧнде мәда жи мәрьв һәнә, ед кӧ хәбата гьшкар'а к'ардар. Өөрә, Паразитед бса гәрәке бьрьын у бьдә суда мәхлуқәтие.

Өөс бь, дьл бебымә бәве дружина хwәйкьрьна қәйдәсануне мәхлуқәтие у қәмәта хwә наһеешьлын бона шәр'к'арийа мьсабьли сорхwона у хулигана.

Ґӧндед нән'ийә Һовите, Мулк'ие, Зовуние у чәнд ґӧндед мәйнда иди дружинед хwәйкьрьна қәйдәсануне мәхлуқәтие һатьнә сазкьрьне. Нава wан дружинада колхозан, комсомол у щаһьл һәнә.

(АТ'Ә)

Бона п'аккьрьна қәльхкьрьна бьнәлийә жийине

Өрарә Коммӧрк'әзна ПКТС у Совета Министред ТРСС дәрһәса мәшалед п'аккьрьна қәльхкьрьна бьнәлийә жийине нава хәбатчнед дәстихәнед комунал у сонаә щида ль бажаре Степ'анә Сәрьна бь алави һатә әәбулкьрьне. Щәватеда, йа кӧ өө өрарә өнә'ә ль дьхьр, сәдьре комитеа шӧхӧлкьрьнә Совета бажер Е. Мовсийан гот:

—Өрарә партиае у Һ'өкӧмәте дәрһәса п'аккьрьна қәльхкьрьна бьнәлийә жийине сәр Һ'ине пеш-данинед өр'ылт'а ПКТС XXI һатнә әәбулкьрьне. Ван мә'де паранда өөм мә жи ин әлида хәбат һатнә кьрьне. Мәсәлә, Һ'өөм у ине к'ьнишуштна бажер һатнә хәбатдьне, әәлакханә һатнә өөрәкьрьне, авайед жийинейә т'әзә һатнә чекьрьне, чәнд авайи һатнә вәчекьрьне.

Продукена т'омәри йа комбинат сәнайа ани исал ме бәһне 2,5 милион манатийә, йа кӧ әә'нәр зә'фр, нә кӧ пар. Дәранина өө'ри пич'а у к'әрин'чед тәнәк бона банед авайа бь 100 һ'өззар һ'өө we зедәбә, дәранина торфе-бь 1.000 тонийан.

М. Мкртийан-сәдьре артеда солайә наве Ал. Мартуни с'ьлагьр, wәки артед исал 20 һ'өзар шот сол we т'әзәкә.

Т'өөбуед шьвате мина мәрьвәки сәрарқьрьн т'омәмийа қәмәта хwә бьдә хәбатдьне бона дьһа п'ак қәльхи жийина бьнәлийа бьхьи, бона пьсед кӧ партиае у Һ'өкӧмәте пешда к'ьшандьне мьқим бәрдьнә.

БОНА ДЬҺА П'АККЬРЬНА ХӨРӘКЕ МӘХЛУҚӘТИЕ

Өрарә Коммӧрк'әзна ПКТС у Совета Министред ТРСС дәрһәса дьһа пешдабьрьн у п'аккьрьна хөрәке мәхлуқәтие шьвата хәбатчнед өрара Дилишанә өө «Һайкьр-ґортар'ед» һатә өө'нә'өөкьрьне у бь алави һатә бәгамкьрьне. Т'өөбуед шьвате данә к'ьвше фәрзьнд, өрарә Партиа Комунистие у Һ'өкӧмәта Советие у дәрһәса ачьхьи у кемаснед хәбата хwәда хәбәрдан.

Бажерда нәһа н'ийшт обйектед хөрәк һәнә, жь к'ижана чар ресторан-харьхьанә. Дь шара зедә-ийә бардана хөрәке бона мәле-ҩәрке сала 1957-а аьвьр'а обйектед хөрәке мәхлуқәтие милионик 500 һ'өзар манати дәрбаз надьбу, сала 1958-а өө ньиштьбу незнки дь милион манати, ле исал we бе гиһандьне 2,5 милиони. Сәла 1958-а һьмбәри сала 1957-а 8.000 харьн дьһа зә'ф һатнә бердане у фротане.

Продукена т'омәри йа комбинат сәнайа ани исал we бәһне 2,5 милион манатийә, йа кӧ әә'нәр зә'фр, нә кӧ пар. Дәранина өө'ри пич'а у к'әрин'чед тәнәк бона банед авайа бь 100 һ'өззар һ'өө we зедәбә, дәранина торфе-бь 1.000 тонийан.

М. Мкртийан-сәдьре артеда солайә наве Ал. Мартуни с'ьлагьр, wәки артед исал 20 һ'өзар шот сол we т'әзәкә.

Т'өөбуед шьвате мина мәрьвәки сәрарқьрьн т'омәмийа қәмәта хwә бьдә хәбатдьне бона дьһа п'ак қәльхи жийина бьнәлийа бьхьи, бона пьсед кӧ партиае у Һ'өкӧмәте пешда к'ьшандьне мьқим бәрдьнә.

Бәгамийа алави

Нава хәбатк'ared нән'ийа Апаранеда бь алави һатә бәгамкьрьне өрара Совета Министред ТРСС «Дӧрҩәса т'әнбуна хәбатк'ара нава хwәйкьрьна қәйдәсануне мәхлуқәтие молетда». Һәр дәра хәбатк'ар у шагьрт әр'нме ве өрарә мәшалаҩ'ааз дьхьи, дружинаед контол саз дьхьи бона хwәйкьрьна қәйдәсануне мәхлуқәтие.

Агитаторкта ґӧнде Өөтәнда, гава агитатор, директоре мәк'тәбе Бречик Баг'дасарйан өө өрарә хwәнд. Миасакан Аветисйане колхозеан гот:

— Совета Министра у Коммӧрк'әзна ПКТС-раст у ва'дәрда бьлынд дьхьи өрса хwәйкьрьна қәйдәсануне мәхлуқәтие. Шӧхӧлс мә колхозына ани мәзын. Лазымә әйанкьн у шозакьн т'әр'бандчнед қәйдәсануне мәхлуқәтие. Ґӧнде мәда жи мәрьв һәнә, ед кӧ хәбата гьшкар'а к'ардар. Өөрә, Паразитед бса гәрәке бьрьын у бьдә суда мәхлуқәтие.

Өөс бь, дьл бебымә бәве дружина хwәйкьрьна қәйдәсануне мәхлуқәтие у қәмәта хwә наһеешьлын бона шәр'к'арийа мьсабьли сорхwона у хулигана.

Ґӧндед нән'ийә Һовите, Мулк'ие, Зовуние у чәнд ґӧндед мәйнда иди дружинед хwәйкьрьна қәйдәсануне мәхлуқәтие һатьнә сазкьрьне. Нава wан дружинада колхозан, комсомол у щаһьл һәнә.

(АТ'Ә)

Расионализаторед заводе

Бона жь ва'дә зутьр қәданда-на плана пешдабьрьна мәлйәфына шьмаатийә ТРСС Һ'әстелие, йа кӧ Һ'әсаб дьбо плана чекьрьна комунизме өөлате мәда, нава дәранинеда шики мәзын дьгрьн расионализаторие.

Һәр п'ешөкзанк ь ьз завода, фабрика, совхоза, колхоза дь-шо'динә нава хәбата хwәда пешданинед расионализаторийә т'әзә бькә, хәбате дьһа бьдә мехнизсаькьрьн у өсакьрьне, автоматизасаькьрьн у өсакьрьне, йа кӧ бона бь-лындькьрьна дәранинтийа хәбата мәшалаҩ өөрә.

Нама бь ви мөрови қьсьбийа колективда завода Ереванийә электротехниие.

П'әлә у г'әшкила заводийә инженеие-техниие Һ'өму мәшала дь-'өфийьн бона жь ва'дә зутьр қәданда-на плана сала Һ'өвтелие-йә э'ьдьн.

Заводда Һатнә т'өшкилькьрьне бйуроа расионализаторие, нава т'өшкила к'ижанедаеьн чаwа инженер у техник, бса жи п'әлед пеш. Бйуроа расионализаторие-мәне шьаөке пешданинед т'ашьйийә, у к'ижан кӧ саба дәрәнне к'ардарьн өөбуд дьхьи у дәстхwәда нава дәранинеда дьдә-нә хәбате.

Сала 1958-а п'ала, инженера у техника заводда 214 пешданинед т'әзә кьрьн Бйуроа расионализаторие дь жан пешданинед к'ьнеР'н у жь wана 115 пешданийа қәбульр, ле 65 пешданин йа нава дәранинеда Һатьна хәбатдьне Тәне жь 65 пешданина заводе сала пар к'ана 625 Һ'өзар манати стонд, ґәлок ььнат пешданд у эг'ешөйи хәбата заводе Һатнә Һесакьрьне. Жь 93 пешданинед п'ала нине п'ьр'е нава дәранинеда өөнә хәбатдьне.

Исал нава дь мәнада 33 пешданинед расионализаторийә т'әзә Һатьнә кьрьн у өөбулкьрьне, бь сайа хәбатдьна к'ижане бьһае 95 Һ'өзар манати ььнат Һатнә Пешданин, сехед башөда хәбат Һатнә автоматизасаькьрьн, п'ала бь расионализ дьхьбьтьи.

Өгөр бәре сеха Һ'өландьнеда сәр машинед өбәштьне трубед сьфөр дьһатнә хәбатдьне, к'ижан кӧ зу дьшкестьи, йа шөрте дәрдьк'өтьи, ле ньһа дәмса трубед сьфөр өө өөзин дьаөнә, е кӧ ньм тәйахьи, ньм ки арзан.

Бь сайа пешданинед расионализаторие сеха өбәштьнеда хәбата дәста бь ньиавтоматн ьь кьрьне. Сеха п'ен'ландьнеда т'әнс жь өбәстьна конструксиа дәәр п'ен'ландьне ле бьһае 200 Һ'өзар манати ььнат т'ә пешданд-не. Вьра продукена баш у арзан т'өөндьне.

Сехэ Һаөөтда Воскан Т'ерезйа-не п'ала дь пешданине т'ашьйийә техниие кьрийә. Бь сайа ве йәне Һаөөтда бь автомати эг'ешөйи кем дьһа, ґәлок ььнат дьһевьшнө у ньмбәри бәре ньодуксиа дьһа баш те стөндьне. Пей хәбатдьна ньи Һәрдь пешданинда'а заводе нава чар мәйда к'ана 48 Һ'өзар манати стөндийә.

Мийван Хачатрйане п'ала сеха ремонтие-техниие пешданинәкә өса кьрийә, wәки дәмса чөлики бь автомати 5 Һ'өз тәнә Һазьньрьне, к'ижан бьн ьрандийа ньнд тойах дьхьи у ньмбәри е бәре нәтөөьн. Тәне бь хәбатдьна ве пешданине заводе иди бьһае 17 Һ'өзар манати к'ар стөндийә. Пешданинед расионализаторие кьрьнә өса жи Мачалов Владимир, Алексан Карапетйан, Карапет Чөрчйан, Арам Арөбйан у өд мийни, пешданинед к'ижана нева дәранина заводеда тәнә хәбатдьне.

Расионализатор бона wан пешданина посмиие дьстиньн у т'ьме ьлие дирекеса заводе у бйуроа расионализаториеда тәнә ьөжаньрьне.

Расионализаторед заводе сол данә, wәки зен у өрасьте хwә ньөөвшиньн бона дьһа т'ашьй хөлькьрьна техникае. Өөана бөрә ньданә, wәки т'омәмийа өөмәта хwәйә э'ффиндар бьдә хәбате бона бь сөөфийьн у жь ва'дә зутьр қәданда өөраед өөр'ылт'а Партиа Комунистийә XXI.

Ш. Эшьр.

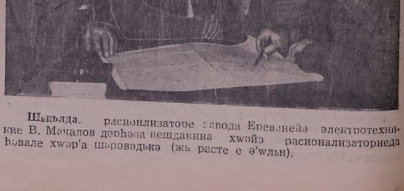

Шькьда. Расионализаторе завода Ереванийә электротехниие В. Мачалов дәрһәса пешданина хwәйә расионализаториеда өөвале хwәр'а шөроөдьне (жь расте е э'ьлы).

Колхозед республикаеда

П'ӘВГӨҺАСТЬНА ЦЕР'БАНДЬНЕ

Колхозванед гӧнде К'арашамаль нэн'ийа Аштараке бона ф'ндьна ӧьраред ӧэр'ьлт'а пар'дейэ XXI гӧлэк борщдариед ӧэ ньлдаиэ сэр хвэ у ӧьрарбе ньйнинэ достиннед хозед нэн'иейэ пеш. Бона ве ке жи ӧвана насийа хвэ дьдьнэ р'бандьна хӧбатчед нэн'иейа ньш.

Ӧэр чэнд рож пешда н'ӧйвазтхвэйькрьед колхоза К'арашбе чупэ колхоза гӧнде Сараланеше у насийа хвэ дана цер'бандьна н'ӧйвазнэтхвэйькьед пеш. Ванн'а ч'елждаиэ пеш Киракосбе ӧьсэ дӧрбазькр у нурглэн да к'ьвше мет'ода хэда хвэ, ӧса жи дӧрбӧеда цер'бандьна хвэда н'ӧйвазнэтхвэйькьа майин пешда натьн.

Г'ой вэгэр'ьндьнер'а колхозьаа гӧнде К'арашамбе н'эму мэ'ьл данэ сазэкрьне бона цер'бандьна колхозванед Сараланешеш нава хӧбата хвэда бьдьрьк'ьнкьрьне.

Ь. Рьзгон.

Дәрһәча weда йа кӧ ә'мьре мәрьва кьн дькә

Токаре завода Совета банкаре Ереване механикне В. Назарйан планед хвэйа дӧранне бь 200—250 % дьдэдна у борщ ньлдайэ сэр хвэ, ӧвки шагьрте хвэ Эдик Корхмазйан нини н'еше токарне бькэ.

Шькьла: В. Назарйан кэбата Э. Корхмазйан дьнер'э.

Фото йа **Р. Геворгйан**

Тӧзэвane дӧранина колхозне бен. Т. С. Малсев хӧбардна хвэда ль сӧр'ьлт'а ПКТС XXI сорхвошбун у малада назьрькрьи н'ечке бӧрк' да гӧнӧк'аркьрне Эви гот, ӧвки рьвд дьбу закон сӧвлькьрьна йа кӧ изне надэ, ӧвки жь шкэр н'ка спирте назьрькьи, к'идре нӧбэ, малда жи назьрькьи.

Никита Сергеевич Хрущов хистьна нэв. Малсевр'а бь т'эмэмн сайидбу «Ед кӧ н'ке назьрькьи,—эвн гот,—т'эне шокэр, нан у продуктед майин хьраб нокн, т'эне спекулянтне накьн, ле ӧвана мэрьвед кӧ хвэ зэвтикьи жь н'ал дехьн, организма wан жэ'рдадейи дькьи, чьмки н'ка кӧ малада назьрькьи, weда руне хьраб ньйэ».

Ӧрс, н'ка кӧ малада назьрькьи, бона саг'ломийа мэрийа гэлэк ьхьрабэ: weда нэнэ тьштед бса, к'иженада жэ'р нойэ, чawa мэсэлэ руне кӧ нава н'ке'ьдэн weда жэ'р ньйэ, спирта метилове у продуктед майин, ед кӧ wахта шокэр, нан, йане жи продуктед майин тьри дькьи, пешда тсн. Ӧэ руне н'ке'ьда нойэ, бина ве мэрьва гэлэки хвэш нае, дӧ'ьвэ ч'э'ь, поз у гэнрийа мэрьва.

Спирта метилове педа жэ'р у гэлэки хьраб ньйэмэ сэр саг'ломийа мэрийа дькэ. Ӧэмьмийэ, ӧвки эв спирта сэр льнг у кӧн ньйе мэлйэрда рьмийэ у эвэ личе хвэ г'эмэнэкьрийа у хьбатьйэ, чэнд рожа шунда эв кӧэ бьйэ. Спирта метилове гэлэки хьраб н'ӧкьмэ сэр система нервэ у тамаре хуна мэрьва дькэ, ле гава эв жэ'р дьк'эвэ организма мэрьва. Мэ'ьле мэрьва ньдьхэ, вэдрэ'эйэ, шара жи бӧдна мэрьва ньйи дьбэ, дест у н'е дьлэрьэьи. Тамара е кӧ н'ке вэдхэ, н'эк ьдьнэ, ӧвна жи дьминэ у дьле ньдькьи бьсэньйэ. Эгэр мэрье бса жь мэрьве хьлаг дьбэ жи, эв ньйе гэлэк дӧранг саг'ьлем дьбэн.

Бьнэ мэрьи дьбенэн, ӧвки н'ка кӧ малада назьрькьи, кьн'ькӧмэ сэр мэна нанэ, мэрьвед бса бь шарэкэа шашьи. Н'ка кӧ малада назьрькьи у теда спирта метилове ньйэ, эв т'эмамийэ организма мэрийа жэ'рдадейи дькэ. Организма йнэ мэрийа, ед кӧ н'ка малада назьрькьи водэхӧн, эв хьраб дьбэн (дьк'эхӧн, ч'э'ьв wан дешэ, хун дьйа гэлэки дьк'эвэ сэрэ wан, сэрэ wан гэж дьбэ, мэ'ьде wан ландэхэ, вэдэ'эпьи, нава wан дьчэ, шара жи гава эв н'ка'ька хьраб н'ӧкьмэ сэр мэрийа дькэ, мэрьи кэр'у сэждэсэрьи дьбэ, бэр ч'э'ьв wи тьштед дьбэ дӧдэ у дькарэ бьмьрэ), ле йнэ мэрьи, ед кӧ wи н'ке вэдхӧн, организма wан неди-йедэ жэ'рдадейи дьбэ. Спирта метилове гэлэк хьрабэ бона мэрийа. Эв организма мэрийада эу бэрэв дьбэ, ле жь нава организмэ гэлэк дӧрэнг дэрте. Гава мэрьи кӧргав н'ка малада назьрькьи вэдхӧэ, организма wи бь хронически жэ'рдадейи дьбэ. Мэрьв дькэ-те дэрэ, ӧвки кӧ е н'ка малада назьрькьи вэдхӧэ, дэсте wи дьлэрьэьи, коне ч'э'ьв wи сэр дьбэн, ч'э'ьв wи мина ч'э'ьв ньйишка дӧкэрьььи, пьжькэ хуне сурат у позе жида шин дьбэн.

Бьнэ мэрьи, йнэ спирта денатурэте кӧ бона лаьмайа малаьазьр дькьи, дэмса н'ка'ьк дьдьна рэбэне Ле нава ье спиртеда йнэ кӧ нэфт, т'эвбуна ньйэ, руне тепсентине у тьштед майин кӧ теда жэ'р ньйэ. Эв мэрьвед кӧ ве спирте вэдхӧн, ь'але wан гӧнэк хьраб дьбэ.

Мэрьвед кӧ н'ка'ьк гэлэки вэдхӧн, гэлэк шара жи дьбэжьйэ: сворьвед кӧ ль шие ч'йа дьжьи бьрэ н'ка'ьк вэдхӧн у ь'ьтаин сэр сал жи дьжьи». Расто мэрьвед ль шие ч'йа дьжи гэлэки эмьр дьжьи, ле ӧвана т'ӧ шара бе т'эшэ аравэ вонахэн, йа дьда жи, ӧвана нине п'эр'е шэрава тьпийэ натурал вэдхӧн, к'ньжедэ солэфа алкаьоле гэлэк ньйчкэ. Нага шэрава у аравэда солэфа алкаьоле чьаэ зэ'ф бэ, эв дьйа гэлэки хьраб н'ӧкьмэ сэр организма мэрийа дькэ.

Сорхошбун эвраре мээьн дьдэ мехлуэтне у нэйелэ, ӧвки мэри п'эн бьжьи у бьхэбьтьи. Дэрнэда ье йокэда шэ'дэтне дьдьн эв фактана кӧ доктэн заиэ, статистика ньрьнед хьнабэ угаловине, сворьбуна мэрьва сосаред бажаравда. Ӧэ, к'е кӧ аравэ бь систематики вэдхӧэ, йане жи тьштед майин вэдхӧэ, эв эмьре хвэ дькэ нава дьр у бела, ӧэ эв кал дьбэ у мьрьва хвэ лез дькэ.

Дохтр М. Шевченко.

Ж. Т'алине мэ'р дьньвисьи

К'ӘНГЕ ХӘБАТА ПОЧТА АРАГАСЕ ВЕ БЕ П'АККЬРЬНЕ

Бьнэлне гӧнде Т'ьлк ль нэн'ийа Т'алине Таваре Ӧ'мэр нэма хвэйа бь сэрньвиса «К'ьнгэ хӧбата почта Арагасе ве бе п'аккьрьне»-да дьньвисэ, ӧвки ньньер'и ве йоке, ӧвки нава се сэлада чар сэрвере почта Арагасе ньтьнэ гӧбастне, ле нава хӧбатда т'ӧ гӧбастьи ньнатьйэ ньрьне. Хӧбата почте сэр дэрацокэ гэлэки ньмээ у хастьна ньмээ'те надэ разикьрьне. Ӧэ нэма хвэда бса жи дьньвисэ, ӧвки гӧнде Т'ьлк гэлэк зува натийэ радиодикьрьне ле н'ейэ, ӧвки п'эр'аннйа радиоед бьнэлне гӧнд нахӧбатьи у гава жь сэрвере почта Арагасе ньв. Алйошйан пьрс дьки, ӧвки «чьма йун дӧлӧрмиш набьи дӧрбэна ве пьрседа», эв пер'а-пер'а щабе дьдэ: н'ьтаин ньйа се сэрвере почте натьнэ гӧбастне, wана чь кьрийэ ӧвки эз чь бьйэм.

Гэрэке бса жи бе гӧтьне, ӧвки немедэ натийэ ньвисаре, ӧвки бьнэлне гӧнде Т'ьлк ӧ'ьдда гэ-зет у коваред хвэ жи настиньи. Дэрнэда ньн н'эмуйа рьвд заиэ сэрвере почта Арагасе ньв. Алйошйан, чьмки бьнэлне гӧнд гэлэк шара дэрнэда ньн пьрседа гӧтьнэ ӧ'ьн, ле н'ейэ, ӧвки хастьна бьнэлийа н'ьтаин рожа ирийэн жи ньнатийэ разикьрьне.

Ь т'эг'ьнна мэ ӧ'дэйа, ӧвки чawa сэрвере ньвисхана почта н'ьн'ийа Т'алине у бса жи сэрвере почта Арагасе ван пьрсаа мьжулбьн.

ЛЬ МӘК'ТӘБА МӘРК'ӘЗА НӘЬ'ИИА ТАЛИНЕ

Мэк'тэба мэрк'эза нэн'ийэ сэр'да ньэму мэшал натьна сазькьрьне бона шьтьт дьйа нэзнки э'мьр бьсэкьньи. Сада пар бь инициатива колектива дӧрсдаре мэк'тэбе у шагьрта сэр э'рдмэнда чар нэртнэр хээли щур'э-щур'э дар натьнэ нькандьне у бег'е сейранейи к'эв назьрькьи у ньлве ин бег'и дьанэ е пьламатне.

Чawa колектива дӧрсдаре, бса жи шагьрта бь хэмхэр эв бег'е бенӧрдькьрьи, орт'а бег'а кӧлидь канди. Эдэ йане гэлэки к'эмэ да шагьрте мэк'тэбе.

Исал бь инициатива дӧрсдаре мэк'тэбе П. Бовсеп'йан мэк'тэ-беда к'ьма т'эбийэтане шаньа натэ т'эшкилькьрьне. Ньнада эв к'оме н'эму мэшал дана сазькьрьне бона дӧрбэньне дест бь бенӧрьньна эвн бег'е пьламатне у хвэлийа рэх мэк'тэбе бькьи. Мэк'тэбеда бса жи бона т'эбийэтана от'ахэк натийэ башаньрьне, ь'ь кӧ шагьрт эвэле эвстанеда шчо'э-щур'э кӧлидьа у ньешийэ дьньньньи.

Бэдьре Хӧдо

ЙА ТӘЗӘ
Ньнатьйэ ньнатьйэ ньнатьйэ
Ньнатьйэ ньнатьйэ ньнатьйэ

Ә'мьре орт'әмьләтие

40-салийа РССА Башкириае

Башкирия дьбә мәрк'әза нефте-кимиаейә мәзин w-летда. Ньһа республикада дьхбытын завода Уфаейә к'миае, йа кә препаратед мьфабьли гиһае бәйанн бәрдьдо бона дьһа пешдәбрьна культуред ь'ебе нан, сәреа пешьи йа завода спирта синт'етик ьь Уфае, завода газе, бензине нә'ийа нафтейә Туймазинеда, комбината Стерлитамакейә соде-сементе у дәстчеханед майни.

Бь фьрати дәстие бийә чекьрьна дәстчеханед к'миаейә т'әзә-ие рәәмеда сәреа дә йа завода спирта синт'етик Уфаеда, завода газе-бензине нә'ийа нафтейә Шаповеда, завода Стерлитамакейә к'миае.

Завода каучука синт'етик, йа кә бажаре Стерлитамакеда те чекьрие, ьетийә ә'ламкьрие чава чекьрьна комсомолайә ь'әмт'ьфаие. Чекьрчийа бовидари ньлдан сәр хwә сәреа пешьи йа заводе исал 25-е декабре бьдьнә хәбтандье.

БЬДНӘ ЬЬЛДАНЕ ПАШМАИНЕД ШӘР'Е К'ӘМДЬНЙАЕНИ ДОДА

Проекта советийә әәчльнйисара әдьли Германиеар'а у пешдәнина дәрһәә ньлдана Розаведа режима окупасион Бер'лина Розаведа жә әлие ь'әму мәрьвед әдлайьлъ бь клави натиә бәгәмкьрие. «Проблема Германие бь рйа әдьли гәрәке бе сафикьрие»— Ее газиер'а, чава раст дьдо кьвие газета Чистане «Дагуч баә», майнди нә'ийед ь'әму әолатайә бәрә фьро. Хастьнед бона к'әра жи нава шөхөлкьвед сәйасетийә дәәләтед розаведа, ие рәәмеда, ШАЙ-да.

Ле Розаведа ньда ньһо мәрьи бь хәбәрдана өса пешда тен, нава к'ишанада дьшер'биньи бьгөнезьи фикре пешдаиned советийә раст. 19-е марте Кремледа бу пресс-конференса мьралодаред советие у әолатед дәрәжа, к'идәр Сәдие Совета Министред СССР Н. С. Хрущөв пешда бат, е кө шарекө дане жи шөрөкөр фикра инисиативед Н'ökө-мата Советийә фәрз дәрһәна бь әдьли сәйдекьрьна пьрса Германиеда.

Н. С. Хрущөв гот, wәки Н'ökө-мата Советие пешдаиned хwә ньһо дәрһәә әәчльнйисара әдьли Германиеар'а у дәрһәә Бер'лиисда у нета ие нө әwә, wәки жь н'әсабе алие майни к'әра бестие, ганс әвраре бьдо к'ара т'ö кәси. Кәс зийане нак'ьниие, йәрке герман әәчльнйисара әдьли бьстиньи, ье Бер'лина Розаведе жә окупанта ьлььдо, ед кө wә'дәки дәрәжа кө бьр руньшьне. Н'әму шмаз'т ие ша бьи, wәки бь әолькьрьна әәчльнйисара әдьли ньдө дәәләтед германр'а чапмайиned шөр'е н'әмдьнйайейи дәда ие бенө ньлдане.

Сәрг'әре ь'ökө-мата Советие гази wан н'ьму әолата кьр, ед кө төни шөр'е мьәабьли Германие нитлерие бунө, wәки дәст бь хәвр'ахәбәрдана бьки, проблемед ньнинти сафикьи, Германиеар'а әәчльнйисара әдьли ьредьи.

«Мө пешдаини кьрийә дәрһәә Германиеар'а у нормалкьрьна ньлдане Бер'лиined,— гот Н. С. Хрущөв.— Ньһа шөхөл ганьшийә дәәләтед розаведе. Йәрке өwсна раст назьрьи бона хәвр'ахәбәрдана, әм әгло ньлда. Өме нө тьшти бьки, чь кө мәр'а ьредайи, wәки хәвр'ахәбәрдан бь ачьхи дәрһәә бе».

Хастьна шмаз'та бәр бь әдлайе бона т'ифада Советие закона.

ДОСТИ У ЬӘВР'АШӨХОЛКЬРЬНА СОВЕТИЕ—ИРАӘЕ

Мәрьвед советие бь достие ньзики шмаз'тед әәрбие дьбьи, ед кө шөр'кариие дьки бона әәчльнйисара сәбөсийә хwәйә мьәтие. Өw хастьned өвиед бь өәчльтөкө т'әзә натиә әйенкьрьне wахте зе ар'оие ньтьна делегасина н'ökө-мата йа Республика Ираеда ьь әолате мө. Чава э'йанө, пар бьнаре сайа революсиа шмаз'тие Ираее жь стөе хwә авит зьнинвед зеәзидьна колониалие у бөзәконийа п'ашатие у бу дәәләтә сәрбест. Ает'ьндаийа шмаз'та Ираее дәрбәкө зәхм да гиперколиалиме, али шөхөле әдлайе кьр Роньлата Незик у Орт'ада.

Ньһа шмаз'та Ираее дәрбәки ньлдане пашмайined ньсан йа сәрк'ариийьна колониалатора бийе, Республика Ираеда гөнастьне 4,3 миллион метре квадратти мәзьна жийие чекьи.

Шькьлда: содәөкө т'әзә йа Первомайские ьь нә'ийа Орджоникидзе бакаие Уфаеда.

Уфа. Мәзьи у бәдөw дьбьи бажар у аванед п'ьлайә Башкириае Ван се салед пашмда бь н'әсабе дәәләте республикаеда милионөк 204 н'әзар метре квадрати мәзина жийине натиө чекьрие. Нана н'әвтсалиеда тер'а те дьнед прогресив тенө миасоние, мошал тенө өәбулкьрие бь пешдәбрьна экономика мьлк у п'ажкьрьна н'але бьнодиадие. Ачьхнед республика ие але н'ьму мәрьвед э'длайьлъ те бәгәмкьрие.

Сайа алт'ьндаийа революсие Ираеде бәлгөки т'әзә натиө ьь саре нана ньвр'адөбәжкьрьна мөәтед Ираеде у советие. Ньһа дьһа өәчинкьрьна дөстие Ираеде-советийә өәилаиеда дөрһәә ньвр'ашөхөлкьрьна экономикие у техникиеда, йа, ченд рөк пешда Москваеда те натина делегасия н'ökө-йа Республика Ираеде ьь т'ьнатө өәлкьрие. Өw өәилаиеда тер'а дьбинө алие'ийа Ираеде-р'а алие пешдәбрьна-найи, мәлнәбна гөндитие, т-порте у ч'ьлед wәйә экономкийә майинда. Кредита сөө бь щөна 550 милион манат ье өw дьдөки Ираеде бь өө-ньрө к'ардаө we али wәдатед wөки пашдамайined сәрк'ариийьна колониизатора бенө ньлдане.

Пьмаз'та Ираеде бь алие-лам дько әве өәилаиеда, к'ьлие пашмайined wөйә ньлдане ьь дөрә бона республика. Газета «Ал-Рйа ал-Амм», ло, ньлиеда, wөки өәилаиеда wи чахи натө өәлкьрие. Агентура wөлате дөрөкө ьь бөнд Республика Ираеде бөсиө у we wө wөлатед ә'ра-майини бьөтине.

Wөхте өәбулкьрьне йа н'ökө-мата делегасия н'ökө-йа Ираеде натьбу т'өьнкилькьрьне ьеле Н. С. Хрущөв да ие бөшөө готи, өсьөбина wөйә-ньлдане йөтийа чьмаз'тед ие. Т'ө'бөндьна we ьө'ие т'өө-дөриалистө'ө we ьө'ие өө-кө дьхазьи wөки өәлөтед-бие жь ньв бенө башөөкьрьна ньлдане сәрк'ариийьна хwө-на восьнкьрьне Роньлата ньлдане у Орт'ада.

Результатед ньвр'ахөбөө-советие-ираеде, ед кө өәлөө-на өәчинкьрьна достийа ньлдане у Ираеде дьки, бона к'өө-ньмөр'таөн у н'әсаб дьбьи нетөкө фәрз дьь шөр'к'ариийьна-тед э'рбиеда бона э'длайе, бьли колониализме.

В. Хр

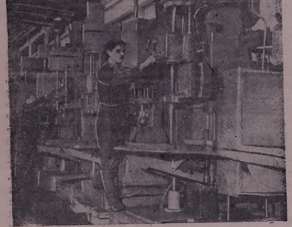

Шькьлда: ьь чекьрьна Стерлитамакейә каучука синт'етик. Фото йа **Иу. Капцун**

Фотохроника ТАСС

РАСТКЬРЬН

Газета мәйи 15-е марте (1042) рує 4-а, «Абзора ие дөтие»-да ступа 1-е, реса 35 жорда н'өсабьни) горөке шөр'ийи бөхунье: «... ьь Ро-на Розаведа режима окупасийә» у пише өса, чава нө-теда нөйо.

Редактор МИРОС

М. Әсәд , Н'. Пьнди , Ә'вдәл, Ш. Бөрө, Т'. Б Т. Мурадов, Ш. Хөдо , Мамедов, К. Чачани, Ә'вдо, Ә'. Хөдо, Ш. Ө Л. Ә'мәр бона wөфет

Мирзое Осман

сөрхwөшие дьдөн нө мала wи.

Адреса редакциие: Ереван сөфаө Кармир Банаки № 41. Телефон 2-83-80, сөрверед п'ара 2-07-78, 2-83-80, сөрверед п'ара 2-07

Типография № 2 Главного издательства и полиграфической промышленности Министерства культуры Армянской ССР. Кинянца № 8. ПФ 02